בד א מיי פ"ו מהלכות

שבת הלכה ה ופ״ח הלכה טו ופכ״א הלכה יח

סמג לאוין סה טוש"ע או"ח

סי' שכא סעיף יב: מה ב מיי' שם פ"ח הלכה

טו. בזו ג ד מיי' פ"ט מהל' שבת הלכה ו סמג שם: בזו ה מיי' פ"י מהלכות שבת

בח רז מיי׳ פ״ט מהל׳

נא י מיי פ"י שם הל׳ א חמו שם מושים חום

סמן שיז סעיף א: בב כ מיי׳ שם הל״ט: גג ל מיי שם הלכה י:

מוסף רש"י

והמורטו. שמחליקה מן הלדדין ומורט מן הקנה את

השעל וררורות רה...

מוסף תוספות

א. שכן דרכה בכך. תוס׳

הרא״ש. ב. נמי. מוס׳ הרא״ש.

הלמ"ם, ב. נמי. מוקי הלק"ק. ג. ולענין שבת ראוי לחייב משום דמבשל דלא מצי לשרוריה אלא בהכי. לענ"6, T. כיון דעיקר

בונתו לשרורי מנא איז בו

משום בשולי גוים. מוס׳ הרא״ע, עד שיתכוין

הרא"ש. עד שיתכוין לבישול גמור. תוס' ע"ז לח. [ועי' מהרש"א ומהר"ס].

ה. דהוי בנין עראי דאין בו

וו. דהוי בנין עראי דאין בו אומנות וחיזוק. מוס' הלח"ש להלן קב: 1. הלכך בחביתא ותנורא אפיק חד מינייהו ועייל בונה. ריטכ״א.

רב נסים גאוז

שכן צדי חלזון קושרין

ומתירין. וזה חלזון היו צובעין בדמו תכלת,

י משכחת לה במנחות בפרק

התכלת (דף מד) תנו רבנן חלזון זה גופו דומה לים,

דם חלזון וסמנין כו׳.

רבינו חננאל

עבר ואדם? שם. ואחרים

אומרים כל שלא שהה אדם אומרים כל שלא שהה אדם שם. הכא כיון דאשכחינן מפורש בתלמוד א״י,

כוותיה עבדינן, ומסקינן

ממימר על השולחז ראוחה

שמיטב על השולחן באחחה סעודה בלבד. וכענין הזה גרסינן בגמרא ביו"ט פרק א' (ביצה יג:) תנן התם

א' (ביצה יגי) תגן התם המקלף שעורים מקלף אחת המקלף שעורים מקלף אחת קילף ונתן לתוך חיקו חייב, א"ר אלעזר וכן לשבת. והא רב מקלפי ליה כסי כסי, ור" חייא מקלפי ליה כסי כסי.

אלא אי איתמר, אסיפא איתמר המולל מלילות של

איתמו המוכל מלילחו של חיטין למחר מנפח על יד על יד ואוכל, ואם נפח ונתן

יד ואוכ/, ואט גב.. ..... לתוך ידו חייב, א״ר אלעזר

וכן לשבת. מ"ט דמלאכת

. מחשבת אסרה תורה והאי

א' כיצד מנפח, ואסיקנא

לשמעתיה

. שיעור

נ ט שם הלכה ו:

שנח הלכה שנח הלכה

פי״א מהל הלכה ז:

הלכה יג:

מסורת הש"ם א) ע"ו לח., ב) ופי הערוך

ע"ז באריכות תמלא בערך חלתא ע"ש דקחשיב חייב משום בונה ולא קחשיב זה שכ"

רש"י הכא בד"ה חייב משום

ממחק עיי"ם וכזה תבין דעת

ומנחק ש" שיפוט חפיק דעונ וסברת חוקי ד"ה חביתא], ג) לקמן לט, ד) בטרות כה. [מוספתא פ"ין, ד) [צ"ל אחרן, ו) א"ל אב" כצ"ל,

נ) ופסחים עה: יומא מז.ן,

מ) במ"ל: ונימום. ט) וועי

בתוס' לקמן קיד: ד"ה אלא להניבת ירה כו' ע"שו.

לקניבת ירק כו' ע"ש], י) [לעיל מו. עי' חוס' שם ד"ה דחוליות], **כ**) [דף עה:],

הגהות הב"ח

(א) גמ' שבעה זמני ואי

(לה שקלי) תה"מ ונ"ב ס"ה לה שלקי וס"ה והי שקלי: (ב) שם המר רבה שכן

שם אמר רבה שכן קובים פיקדים מחלים במדו אכן קובים ביתדו אהלים החוא כל"ל ותיבת קושרין נמתק:

(ג) שם דאי מיתרמו ליה תינורי ביינו

תרי קטערי כלייל ותיבת חוטי נמחק: (ד) רש"י דייה חוטי נמחק: (ד) רש"י דייה חייב וכו' עושה שמי בחי בחי כלייל נירין. נייב ולקמן רייש האורג פרי רש"י דהעך לאו נירין ממש כו' ע"ש בדף קה ע"ש: (ב" השתא כו' ע"א: (ש"א: (ש"א: (ש"א: ב"חי השתא כו'

:אין עושין נמחק

גליון הש"ם

גמ' האי מאן דפרים סילקא הייב. ע"י לקמן דף קכח ע"יל נרש"י ד"ה שלל יקטוס: שם תולש חייב משום

ע"ב ובמידושי רשב"ל שס: ע"ב ובמידושי רשב"ל שס: שם דאי מתרמי ליה תרי חומי. ע"י לעיל דף עג ע"ל מוס' ד"ה הקושר:

פסחים דף עה ע"ב יומא דף מו ע"א:

שם השתא לפני מלד

גווז. עי׳ לקמן

מן דף קו רשב״ל שם:

היטרי כל"ל וחיבת

האי מאן דפרים סידקא. דוקא בסילקא שייך טחינה™ אבל שאר אוכלין שריש: מהוֹ דתימא לשרוֹרי מנא קא מבוין. ה״פ ואין בו בשול כלל קמ"ל דנהי דלשרורי מנא קא מכוין בשול מיהאב יש בו דמירפא רפי והדר המיטג וחייב אבל אין לפרש המ"ל דלא אמרי׳

> לשרורי מנא קא מכוין דבפרק אין מעמידין (ע"ו לח.) אמרי' גבי האי נכרי דשדה סיכתה להתונה הי הבר בה ישראל קרא מעיקרא שפיר דמי ופריך פשיטא ומשני מהו דתימא לבשולי מנא קא מכוין קמ"ל לשרורי מנא קא מכוין": חביתא ותנורא וחלתא. פי׳ רש״י דמשום בונה לא מיחייב דאין בנין בכלים ואין נראה דדוקה במחזיר מטה ומנורה של חוליותה אמרי׳י דאין בנין בכלים אבל כשעושה לגמרי כל הכלי מיחייב משום בונה דאמרינן בריש הבונה (לקמן ד׳ קב:) האי מאן דעייל שופתא בהופינא דמרא חייב משום בונה ול"ע דלא ליקשי ממנפח בכלי זכוכית דסוף פרקין: חבמה יתירה שאני. והעושים אותם בטלה דעתם אלל כל אדם כדאמרינן בהמלניע (לקמן ד' לב:) גבי אנשי הולל: שבן צדי חלוון בו'. נריש אנו קשרים (לקמן קיא:) פירש

> בקונט׳ קושרין ומתירין פעמים קושרין את המכמורת ופעמים מתירין אותם:

שכו חנה א"ר יוחנן המווה צמר שעל גבי בהמה בשבת חייב שלש חמאות

ליכא דאינו לריך אלא לעפרה: סנור **חייב שמנה**. דלאחר שלרפו בכבשן הוא טח עליו טפילה שיהא עב וחומו מתקיים והוא גמר מלאכתו ואמרינן לקמן (דף עה:) כל מידי דהוי גמר מלאכה חייב משום מכה בפטיש אבל גבי חבית ליכא משום מכה בפשיט דמאליה נגמרה מלאכמו במנור: **חלחא**. כוורת של קנים: **חייב י"א**. זומר הקנים והוא לריך להם חייב משום קולר ומשום נוטע אספם יחד הרי זה מעמר בירר יפות הרי זה בורר החליקן הרי זה ממחק עשאן דקות מאחת שתים או שלש הרי זה טוחן חתכן במדה הרי זה מחתך הסיך השתי הרי זה מיסך ארג אחת למעלה ואחת למטה כדי להעמידו הרי עושה שתי בתי נירין (ד) ארג הרי זה אורג חתך לאחר אריגתה כדי להשוותם הרי זה מכה בפטיש כדאמרינן לקמן [עה:] האי מאן דשקיל אקופי מגלימי חייב משום מכה בפטיש הרי "א: ואי חייטיה לפומיה. לעשות לה שפה הוסיף כאן תופר וקושר שלריך לקשור לאחר התפירה. ומשום בונה ליכא לחיוביה לא בחבית ולא בתנור ולא בכוורת דאין בנין בכלים נלקמן קכב:]. מפשיט ליכא למימר בקנים דאין הפשטה אלא בעור. וי"מ שקודח נקבים בעץ שתוחבין בו ראשי הקנים של שתי ומחייב ליה משום טוחן ולא נהירא לי דההיא טחינה מלאכה שאינה לריכה לגופה היא וטוב לי לפרש שעושה אותן דקות והוי כמאן דסלית סילתי: שטוף בעזים וטוו בעזים. קרא קדריש טוו את העזים (שמות לה) בגופן של עזים משמע: **חכמה יחירה.** כדכתיב [שם] וכל אשה חכמת לב אבל להדיוט אין דרכו בכך והוי כלאחר יד: החולש **אם הכנף.** נולה גדולה מן כנף העוף: **והקוטמו.** לאחר שחלשו חותך ראשו שהוא דק וראוי להניחו בכר וכסת: **והמורטו.** ללד זנבו שהוא קשה מורט שערו מכאן ומכאן ומשליך הקנה ונותן השיער בכר וכסת: משום מחסך. דקפיד לחתוך עד מקום שהוא ראוי וגם מן הקנה אורג כובעים ועושה כובעים מכנפי עוף בלא שיער: משום ממחק. דתנן גבי עור ולעיל עג.) הממחקו: ביחדום אהלים. נועלים יחידות בקרקע כדכתיב יתדות המשכן נשמות להן וקושרין היריעות בהן במיתריהם: **קושר ע"מ להסיר הוא**. וכי האי גוונא פטרינן ליה לקמן נקיג.] דמנן כל קשר שאינו של קיימא אין חייבין עליו: כהדי הדדי. בשני חוטין זה אלל זה: שרי חד. לאחר אריגתן מחיר האחד מפני שבולטין ונראין: וקטר חד. כלומר מניח כמו שהוא: השמא כו' (© אין עושין. שכשמתירו נראה הנקב ביריעה שחוטיה היו כפולין ששה והיו גסין ומתחלה היו זריזין בכך וכי מתרמו להו תרי קיטרי קושרין האחד ונותקין החוט השני מלמטה ולמעלה ומספקן בחוט ארוך וקושרין למעלה ולמטה ואין שם שנים קשרים סמולין: לדי **חלוון.** לזבוע המכלת בדמו והוא כמין דג קטן ועולה אחת לשבעים שנה [מנסוס מד.]: **קושרין ומסירין.** שכל רשתות עשויות קשרים קשרים והן קשרי קיימא ופעמים שלריך ליטול חוטין מרשת זו ולהוסיף על זו מחיר מכאן וקושר מכאן: **והא לא קיימא.** הכי וכיון דלא קיימא לאו מלאכה היא: **שקשרן.** שקשר שני ראשי החוט:

> א״ר אלעזר מנפח בידו אחת א ד אלים המנובר בראות. ובכל סהור, הטוחן, אמר בר בפא האי מאן דפרים סילקא, פי׳ כעין כתישה ולא כעין חיתוך, חייב משום טוחן. וכן מאן דסלית סילתי, פי׳ עצי דקלים שעומדין שיבי שיבי כעין נימין, וכשמפרק הנימין הללו יוצא ביניהן כמין קמח דק, לפיכך המנפצם חייב משום טוחן. ואי קפיד אמשחתא, כלומר אם מתכוין לחתוך אילו סילתי זרת זרת אורך כל אחד ואחד, חייב גם משום מחתך. הלש ב-כים בית המונה להמונה ב-כים המונה ב-כים המונה המונה ב-כים ב-כים המונה להמונה להמונה להמונה להמונה ב-כים ב-כים והאופה. אמר רב פפא שביק בישול סממנין ונקיט אפייה. ולא מפרש בהדיא האי מילתא, לוואשכחן בירושלמי דאמר הכי, אתה חמי אפייה תולדת בישול הוא ואת אמרת הכן, אלא כיון דתני סדר עיסה תניתא בהדייהו. ההוא דשחק חסף (מלא) [מלח] חייב חמי אפייה חולדת בישול הוא את אמרת הכן, איא כיון דתני סדר עיסה תניתא בהדייתו. ההוא רשחק חסף, ומיא) (מיח) חייב.
> משום טוחן, האי מאן דגבל גירגבסין, עפר, קילורין, מלוגמא, סממנין, חייב משום לש. מאן דשדא סיכתא לאתונא חייב משום
> מבשל. פירוש הנותן יתידות לחים בכבשן כדי לייבשן לנעצם בספינות וכיוצא בחן. פי׳ לשרורי, לחזק, ויש מי שאומרים סיכתא
> הן גללי בהמה דקיקין, אם הטילם לכבשן, מה שחייב משום מבעיר הרי חייב, ועוד חייב משום מבשל. ווה שנצרך לומר כן, דלא
> תימא אין המפחר כלי חרס מבשל מפני שמחזיק הכלי, אשמעינן דמירפה רפה כשהן טיט ומתבשלין ואחר כך מתחזקין כשיצטרפו
> (מתחפרו) (ויתפחרון. וכן מאן דארתה כופרא, אף על גב דהדר אקיש, מבשל הוא. אמר רבה מאן דעבד חביתא חייב ז' חטאות. פי׳ כגון שהיתה לו גבשושית ונטלה וייפה הקרקע, חייב משום חורש. שחק, חייב משום טוחן. ניקהו מן הצרורות, חייב משום

דשלקי ליה שבעה זימנין. למתקן: והי לה שקלי ליה. לחוכל מתוך הפסולת מתוך שהוא רך ונימוקה ע"י שנשלק הרבה: מסרת. והלכך אוכל נמי כל זמן שמעורב בו הוי כפסולת ומיהו אוכל הוא ומחמירין עליה למיהוי ההוא דשקיל כפסולת מתוך אוכל. ול"ג הבורר תורמוסין מתוך פסולת שלהן מששלקן פעס אחת ממרקין ומערין אותן המים רשלקי ליה שבעא זימני ואי לא שקלי (6) ליה ובורר המתולעות שלהן כמו שעושין מסרח וכפסולת מתוך אוכל דמי: והמוחן: לפולין וכן בכל פעם ופעם וזה בורר

האוכל ומניח הפסולת ואי לא שלקי ליה מסרח גרסינן הלכך מששלקום פעמים ושלש חשיב ליה פסולת הואיל ואי שביק להו הכי דלא הדר שליק להו מסרחי וכשהוא נוטלן מתוך שאר מינין גרועין המעורבין בהן כפסולת מתוך אוכל דמי דהנהו שאר מינין לא מסרחי דגמר להו בישולייהו פעם ראשונה ושניה. ורבינו הלוי גרים ואי שקילי ליה מסרח כשנוטלו נימוח בין אלבעותיו ונמאם הלכך ההוא דשקיל הוי כפסולת והנשאר הוי אוכל עד שחוזר ונוטלו: דפרים סילקת. במ"ם גרסינן ולח בסמ"ך כדפירש בהעור והרוטב (חוליו דף קכ.) מאי קיפה פירמא. מינליי"ר בלע"ז מחתכו הדק: דסלים סילחי. עלים דקים להבעיר אש: ואי קפיד המשחתה. לחותכן במדה: מחתך. העור מקללו במדה: ונקט אופה. דלא שייך במלאכת המשכן כלל: סדורת דפת. שהתחיל בו נקט וחופה במקום בשול דסממנין הוא דהוא בישול דפת: דשדה סיכחה. שהשליך יתד לח לתנור חם ליבשו שיתקשה: לשרורי. לחזק וחין כחן בישול: דמרפי רפי. ע"י חום האור והמים שבתוכו יולאין ולאחר שילאו מימיו המיט מתחשה וכי רפי ברישה הוי בישולו: דארתה כופרא. שהתיך זפת: דהדר אקושי. חוזר ומתקשה: חביתא. של חרם: שבע חטחות. טוחן הרגבים ושוחקן הדק הוי טוחן ובורר הלרורות הגסות מתוכן הרי שתים ומרקידן בנפה ומגבל הטיט דהיינו לש וממרח הטיט כשעושה הגולם שיהא חלק הרי

ממחק ומבעיר את האור בכבשן

ומלרפו בתוכו הרי מבשל. חיובא דחופר

לעזי רש"י מינציי"ר. לפרוס, לחתוך.

רבינו חננאל (המשך) בורר. וכשמחתך ממנו מחתך, ועיקר מלאכה בחדו, וכשמחות ממנו מחתך, ועיקר מלאכה ל)בניין (מלאכה). וגמר מלאכה והשואתה חייב משום מכה בפטיש, הרי שבעג). בתנור עוד מוסיף שבעג). בומח עדר מוסיף אחד שצריך להחליק את תוכו ולשוף אותו (גחלים) [בחליה] וחייב משום [בחליה] וחייב משום ממחק. מאן דעבד חלתא חייב י"א חטאות. חתר קנה נעשה זומר וצריך לעצים חייב משום קוצר ומשום נוטע. כינס הקנים חייב משום מעמר. דקדק הקנים חייב משום טוחן. חתכם שיטור כנוז אמה אמה חייר שיעור כגון אמה אמה חייב משום מחתך. קילפם חייב משום דש. השליך קליפיהם וקנים שאין ראויין למלאכה חייב משום בורר. הטיל שיתיו חייב משום מיסך. שיתיו חייב משום מיסן. וכשמטיל הערב עושה שני בתי נירין, וכשמכה אותן כדי לקרבן זה לזה ולהדחיק אורג. זה כל זמן שעושה . (ארבעת) [ארעית] הכוורת. (או בכוז) או כדון הכוחדה. וכשכופף הקנים למעלה לארוג קירותיה בונה הוא. נגמר מלאכה ששיבר

נגמו מלאכוו ששיבו קרומיות היוצאות, משום . מכה בפטיש, הרי אלו י״א מלאכות. ואם כפף פיה דאמר המותח חוט של תפירה כשכת חייב (משום) . זמאת וכשחופר חייר משוח חופר הרי אילו י"ג חמאות י**רושלמי** ההיא איחמא כד משחייא רקוריה משוח מיסכת כד יהכה ווסאוז, וכשוופו וחיב משום זוופן , והי אילו י"ב ווסאוז. ירושלנהי והיא א חיווא כו משות בקוביה משום נהי קרונה משום נעודה בתין, כר מקינה לון משום בונה, כר מחייה משום אורגה, כר מקטעא בנימא משום מחתכה, כז משום מכה בפטיש. אזנים של דיסקיא (קושר ומתיר) נעשה כנועל ופותח, וכן חותלות של תמרים קושר ומתיר. א" צמר מעל גבי בהמה בשבת חייב ג' חטאות, משום גווז ומנפס וטווה. ודחה רב כהנא ואמר אין דרך גזיזה ולא דרך ניפוץ ולא דרך טוויה בכך. <mark>ואקשינן</mark> על רב כהנא והתניא משום דר' נחמיה שטוף בעזים, אלמא שטפוהו בעזים וטוות מעליהן בלא גזיזה. ופרקינז חכמה יתירה שאני. דכתיב וכל הנשים אשר נשא לבז אותנה בחכמה טוו את העזים. ואע"ג דרב כהנא לגבי (רב) ורבי ינות על הוכה יה יהו שאני, זכן ביכול השל איש בשאילם אלם התנו ההפתח והאחורבת את על גדוב בינה אלב על בי יותנן חלמיד הזה, כיון נייש) השטכחן בחלמוד איי דקיימי כוותיה, דגרסינן החגלש כער מהמה, ועוף שאין לו גדיוה תלישתה משום מוחק, הקוטמה חייב משום מכה בפטיש. ודחינן לא דמיא תולש כנף עוף לתולש שער בהמה, ועוף שאין לו גדיוה תלישתה היא גזיותה, ברם בהמה אינו חייב עד שיגוז. תדע שהוא כן דתני תלש מן המתה חייב תלישתה זו היא גזיותה, מן החיה פטור.

ותו מדתנן [לקמן צד:] הנוטל ציפרניו זו בזו או בשיניו, וכן שערו וכן שפמו וכן זקנו, ר' אליעזר מחייב חטאת וחכמים אומרים משום שבות, כלומר אין דרך נטילת שיער בשיניים. וכיון דקיימי חכמים כרב כהנא, קיי״ל כוותיה.

א"ר פפא פאהאי מאן דפרים סילקא חייב משום מוחן אמר רב מנשה יהאי מאן דסלית

סילתי חייב משום מוחן אמר רב אשי אי קפיד אמשחתא חייב משום מחתך: והלש והאופה: אמר רב פפא שבק תנא דידן בישול סממנין דהוה במשכן ונקט אופה תנא דידן סידורא דפת נקט אמר רב אחא בר רב עוירא האי מאן ידשדא סיכתא לאתונא חייב משום מבשל פשיטא מהו דתימא לשרורי מנא קא מיכוין קמ"ל דמירפא רפי והדר קמים אמר רבה בר רב הונא יהאי מאן דארתח כופרא חייב משום מבשל פשימא מהו דתימא כיון דהדר ואיקושא אימא לא קמ"ל אמר רבא ההאי מאן דעבר חביתא חייב משום שבע חמאות תנורא חייב משום שמונה חמאות אמר אביי האי מאן דעבד יחלתא חייב אחת עשרה חמאות ואי חייטיה לפומיה חייב שלש עשרה חטאות: הגווז את הצמר והמלבנו: אמר רבה בר בר

אחת משום גווז ואחת משום מנפץ ואחת משום מווה רב כהנא אמר יאין דרך גזיזה בכך ואין דרך מנפץ בכך ואין דרך מווי בכך ולא והתניא משמיה דרבי נחמיה ששוף בעזים ומוו בעזים אלמא מוויה על גבי בהמה שמה מוויה חכמה יתירה שאני תנו רבנן יהתולש את הכנף והקוממו והמורטו סברו בוו וווכבור דרויו שאני דבו בגן מיו וועש אות וכנן דוקובה הוה חייב שלש חמאות מ(וא״ר) שמעון בן לקיש פיתולש חייב משום גוזז יקומם חייב משום מחתך "ממרמ חייב משום ממחק: 'הקושר והמתיר: קשירה במשכן היכא הואי אמר רבא 👳 שכן קושרין ביתדות אהלים יי(קושרים) ההוא קושר על מנת להתיר הוא אלא אמר אביי שכן אורגי יריעות שנפסקה להן נימא קושרים אותה א"ל רבא תרצת קושר מתיר מאי איכא למימר וכי תרים ישר חד ישרי בהדי הדדי שרי חד ישרי השתא יהשתא פידאי מתרמי ליה תרי ש חומי קימרי בהדי הדדי שרי חד וקמר חד ישרא

. ברייתו דומה לדג, ועולה פעם אחת לע׳ שנה. ובדמו פעם אחת לע" שנה, ובדמו צובעין תכלת לפיכך דמיו יקרים, ואמרו עוד [שם מב] אמר ליה אביי לרב שמואל בר יהודה הא תכילתא היכא צבעיתו. אמר ליה מייתינן

לפני מלך בשר ודם אין עושין כן לפני ממ"ה הקב"ה עושין אלא אמר רבא ואיתימא רבי עילאי שכן צדי חלזון קושרין ומתירין: יוהתופר שתי תפירות: והא לא קיימא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן והוא שקשרן: להקורע על מנת לתפור: קריעה במשכן מי הוה רבה ורבי זירא דאמרי תרווייהו שכן